

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Egy évre	6 korona — fillér.
Félévre	3 " 50 "
Negyedévre	1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre	4 korona
Egyes szám ára	20 fillér.

Felolós szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” czimére küldendők. (Deák-tér 19. szám.)

Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

Nyilttér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Vegyes érzelmek.

A községi és állami iskolákból nyakra-főre kitilják a keresztet, — az egyetemi polgárság visszakívánja termeibe. Amott egyes vallástalan potentátok dominálják a helyzetet, kiknek nagysága előtt hasra vágja magát minden ember a minisztertől kezdve az utolsó kisbiróig, s birka türelemmel nézi, miként tördelik ezek az urak a nép erkölcsének alapjait, — itt egy lelkes tábor kiáltja bátran és büszkén oda a társadalom szemébe, hogy rossz uton halad, midőn gyermekeinek szívé, hazánk jövő boldogságának hordnokait megmételyezni engedi.

Vissza a keresztet az egyetem falai közzé, ahonnan barbár kezek számkivetették. Vissza a keresztet, nemzeti nagyságunk éltető elemét. Vissza a keresztet, a nép erkölcsi életének iránymutatóját. Az ifjuság eszmélkedni kezd, kezdi belátni, hogy fejetetejére állított helyzeteket teremtett a liberálisok uralma. S ez nekünk öröm, mert a jövő az ő kezökben van.

És az egyetemi tanács? . . . A tudós professorok? . . . Cselekedtek szépet, nagyot, méltót a nemzet első ikolájának vezetőihez.

Az egyetem meg fogja ünnepelni a

kereszténység kilencszázados jubileumát. Kalapot emelünk e határozat előtt. Avagy tehetett volna-e másképen az az egyetem, melynek alapjait Pázmány Péter, a magyar biboros főpap vetette meg? . . .

A kereszt mint egyetemi jelvény, nyomtatékosabb használatot nyer. Rövid, de velős paragrafus. Kihatása évszázadokra szól, eredménye az egyetemi polgárság határozott fellépésének. Attól a perctől, midőn a kereszt megtartja diadalutját az egyetem falai közzé, egészségesebb szellem vonul be a termekbe, mert a kik beviszik, bizonyára nem azért cselekszik azt, hogy pusztá jel legyen, hanem érvényt fognak szerezni azon eszméknek, melyeket képvisel.

Az egyetemen kath. erkölcsi tanszék állittatik fel és rendszeresítik az egyetemi hitszónoki állást. Régmúlt idők mulasztását teszi jóvá ez a határozat, — az ifjuságban az erkölcsi érzetet fejleszteni, zsenge szívébe csepegtetni a jót és nemest egy nevelő intézetnek principális czéljai közzé kell tartozni. Csak úgy oldhatja meg sikerrel feladatát, ha nem veszi el lábairól a talajt, melyen tul süppedékes ingovány, az elzúllásnak, a kétségbeesésnek chimerái leselkednek a szárnyai alól szélnek eresztett áldozatokra.

Midőn ilyen szépen folynak a

dolgok az egyetem falai között, a zsidó-liberális sajtó undort és megvetést provokáló tolkodással üvölt bele abba a magasztos koncertbe, melyben az ifjuság és vezetői olyan distingvált harmoniában egyesültek. Jezsuita, klerikális, ultramontán, antiszemita, antiprotetáns, magyar-talan stb. jelszavak kőzapor módjára repülnek a tudós professorok fejéhez. Ez a lelketlen fajzat mindenre képes, ha olyan irányzatot vesz észre, mely frondot csinál évtizedek óta folytatott aknamunkájának. Miért legyen a magyar emberben erős jellem? . . . Jobb, ha el tudja alkudni a király koronáját! . . . Miért legyen benne erkölcsi érzék! Hiszen akkor végök van a kufárok-nak! . . . Miért szeresse őseinek valását? . . . Hiszen a felekezetenélküliség talajában jobb anyag terem! . . . Miért legyen meggyőződése és határozottság benne kitartani elvei mellett? . . . Hiszen akkor hogy lehetne keresztülvinni a nemzet megrontására irányuló törekvéseket, melyekben annyira bővelkednek a nemrég letúnt múlt történetének lapjai! . . .

A piszkolódásban — bocsánat az illetlen kifejezésért, de más szóval alig lehet jellemezni, — valami Magyar Szó nevezetű ujság viszi a vezérszerepet, No hát mindenféle szó

TÁRCZA.

A magyar népoktatás és az agrárkérdés.

Megnyitó beszéd a Szatmár-Ugocsa vármegyei R. kath. Tanítói egyesület 1900. évi közgyűlésén. Irta és elmondta: **Bodnár Gáspár** elnök.

A legfontosabb feladatok egyike tehát a nemzet életében m. t. Közgyűlés, hogy határozottan tiszába jöjjünk azzal: mily feladata van névelésünknek, illetőleg népiskoláinknak. Nagy ha tisztában vagyunk, lelkiismeretes onddal arra törekedni, hogy népiskoláink nagy nemzeti feladatnak meg is feleljenek.

Népiskoláink nagy nemzeti hivatásának tudatára vall azon lázas tevékenység, melyet alkotmányos életünk első virradásakor mindjárt kifejtettünk. Mert mi érezhettük, különösen az irás szavainak nagy jelentőségét, hogy elvessz a nép tudomány nélkül!

Meg is kezdődött a munka nagy arányokban! Nemes ambiozióval tekintettünk a közel jövőbe, mikor nem találunk falusi embert e hazában, ki irni és olvasni ne tudna.

Mikor majd a paraszt is saját kezével írja meg a szükséges köziratokat, mikor az általános iskolakötelezettség oly értelmi magaslatra emeli népünket, melyet e nemzet jeles tulajdonainál fogva méltán megérdemel.

De mi történt, Uraim!

Tagadhatlan, hogy az utóbbi évtizedek alatt népünk többet tud, hogy a parasztnak esze megnyilt . . .

És mégis . . . és mégis!

Ma már tisztában vagyunk, a legközelebbi események, szomorú tapasztalatok igazolják, hogy népünk ezt a tudást, eszének ezt a megnyilását nem tudta kamatoztatni a maga jólétére, boldogulására. Sőt ma államférfiak, jeles szocziológok hirdetik, hogy az agrar mozgalom éppen azért szedhette le lábairól a magyar parasztságot, mert nem volt elég okossága, belátása, érettebb judiciuma felfogni, hogy a kétségtelenül létező bajok orvoslásának utja nem az az ut, melyre lépett, hogy velünk a szocziális vezérek csak rut játékot üznek.

Sőt többet mondok. Népünknek az iskolában szerzett olvasási képességét egyenesen arra végezesség az izgatók, hogy a rombolást annál könnyebben és nagyobb arányokban használják fel. Tehát éppen, a mi

vel boldogítani akartuk népünket, az lehet ma az ő kárára, ha az iratok ellenében iratokat nem állítunk.

Mi volt ezen sajnós jelenségnek kardinalis oka?

Ma már teljesen világos előttünk . . .

Népoktatásunk nagy munkájának zász-lajára reá irták, hogy elvessz a nép tudomány nélkül. De következetesen kihagyták a számításból, hogy a nép egymagával a tudással nem boldogulhat. Nem ismerték fel vagy nem akarták felismerni azt a lélektani igazságot, hogy a társadalomban nagyobb szerepe van a szívnek, mint az észnek, tehát a vallás erkölcsnek, mint az ismereteknek.

Hazánk összes tanintézeteiben, ugy a népiskolákban is a lefolyt időleg nagyobb részében ezen lélektani igazság ellen követtek el a legnagyobb hibát!

A tudás mindig csak a tudás! A koponyának mesterséges módon való megtö-mése és a szívnek üresen való hagyása — igen, ez járta nálunk! Csak azon törtük a fejünket, hogy mentől többet tanuljon az ifjuság, de mikor azt kellett volna megfigyel-nünk, hogy ezek a megtöltött koponyák milyen társadalmat alkotnak: bekötöttük szemünket. Ma már sirva látjuk a pusztulást.

lehetne az, csak épen magyar nem. Annyit tud már felőle mindenki, hogy a bukott nagy miniszter alapította, ennek a révén óhajtván magát felszinen tartani és ha lehet, visszakaparítani a kormány gyepölőjét a körmei közzé. No hát ez az ujság nagyon rossz szolgálatot tesz szegény Bánffynak, mert azok előtt is bemutatja a maga valójában, akik félig, vagy egyáltalán nem is ismerték. Szinte csodálkozik az ember, hogy lehetett Magyarországnak olyan miniszterelnöke, aki azokat az elveket vallja, melyeket a Magyar Szó hirdet. De hisz épen azért vannak olyan fenomenális állapotok erkölcsi és anyagi tekintetből az egész országban.

A rémülettől alig tudunk szóhoz jutni, mondja az említett ujság, olyan hírt kaptunk. A világosságot feketére akarják festeni. Magyarországot virágjában akarják elfagyasztani. A tudományos egyetemet a jezsuitáknak akarják kiszolgáltatni.

A budapesti tudományos egyetem fakultásai tegnapelőtt gyűléseztek és határozatokat hoztak, amelyek kizárólagosan klerikális színezetűek és egyenesen protestánsellenes és antisemita irányzatúak. Mindezek eléggé jellemzik az egyetemen uralkodó magyartalan, antiprotészta, antisemita és jezsuita irányzatot. Wlassics ur, tessék oda figyelni.

Hát nekünk csak annyi szavunk van hozzá, hogy a Magyar Szónak és fegyvertársainak — mert nem kell gondolni, hogy egyedül van, hiszen a sajtót a zsidó elem dominálja, — elég okuk van a rémületre. Látják, hogy olyan szél kezd fujdogálni, amely őket arcban találja. Látják, hogy azt a feltolakodó pöfeszkedést, melytől nemcsak hasábjai hemzsegnek, de a társadalom is saturálva van, megelégtelték odafenn az egyetemen. Megelégtelte maga az ifjúság, s az egyetemi ta-

nács osztja a nézetet. Bizony ez nem lehet rájuk nézve kellemes dolog, mert ha ilyen elvekkel lép ki a jövő generáció az élet küzdő terére, az épenséggel nem lesz az ő kezök alá való. Nem lehet lesz azokkal amugy Bánffy-huszárok módjára röviden elbánni. Oszlopai akarnak azok lenni a magyar társadalomnak és nem gyilkosai.

Hogy Wlassics ur ne figyelne oda, ami az ország főiskolájában történik, azt hinni sem lehet. Nagyon jól tudja ő, mit csinálnak ott. Államférfiúi bölcsesége épen ezen a ponton kezd kidomborodni. Aki nem érti meg, vegyen leczkét a Magyar Szótól. Tudja ő nagyon jól, miért jajdul fel olyan rettenetesen. Csakhogy ezzel a förmedvénynyel épenséggel nem tesz jó szolgálatot a saját ügyének, mert még jobban fokozza azoknak az energiáját, akiket ilyen méltatlanul és minden szemérmert félretéve támad.

De hiszen épen így van ez jól! . . . Hadd ismerje és vesse meg minden jó érzésű magyar ember azt az irányzatot, melyet ő és társai képviselnek, amely térdig belegázolt a nemzet evkölcseibe.

Vegyes érzelmek hulláma van felkorbácsolva a szivekben. A kereszt körül folyik az elkeseredett tusa. Elkeseredettnek mondjuk, mert mindakét fél a saját ügyét akarja diadalra juttatni. Egy exponált és jelentékeny ponton a kereszt győzelmet aratott. Ez a győzelem előképe a nagy átalakulásnak, mely — okunk van hinni — nemsokára bekövetkezik az egész országban.

Vörösmarthy-ünnepély.

Pompás ünnepély folyt le a múlt vasárnap a Czeecil-egyesület dísztermében halhatatlan költőnk 100-ik születésnapjának emlékére. A szatmáregyházmezei Irodalmi Kör és a Kath. Kaszinó rendezték együttesen.

Igy volt és van sok népiskolában még ma is. Az a kis falusi paraszt fiú is egy csomó könyvet hordoz a hóna alatt; hej, mert sok ma a tanulni való. Nyitogatják is azokat a könyveket. És értelmük fogékonyvá legyen . . . de mire? Hogy majdan olvashasson a társadalmi nagy egyenlőségről, a hol nincs király, ur, tagoltság; hogy megnöjljenek igényei, mikkel megfogyatkozik munkakedve, kötelesség érzete, a felsőbbiség iránt való tisztelete. Mert a koponyájában mozog valami, de szíve üres marad.

A nép gyermekei előtt nem nyitották ki a természet csodás könyvét.

És pedig annak a kis világnak könyvét, melyben az ő bölcséje ringott, a hol gyermekiségét tölti, a hol élnie és halnia kell.

Pedig nem csak saját lelkében, de itt is megtalálhatja az Istent, ki nélkül sem a régi társadalom fenn nem állhatott, sem az új nem állhat. Megtalálhatja ahazát, melynek fogalma, jobban mondva érzése megfogyatkozott az új nemzedékben. . . Hiába valók a hazafias szavalmányok özöne, az iskolás nemzeti ünnepségek! A hazának igaz szeretetét mélyebbre szántott szívből plántálhatjuk. Hogy szeresse a falusi templomot, melyben éppen az a jó Isten lakik, a ki ura a világraszóló

dómoknak is. Hogy szeresse meg a falusi tűzhelyet, melynek egykor önálló gazdája lesz. Hogy becsülje a felsőbbiséget és polgártársait! Ragaszkodjék a földhöz, melyre verejtéke fog hullani, ismerje meg az állatokat, melyek földi javának talán főrészt képezendik . . .

Valóban ott van a hiba, hogy népiskoláinknak nem ez a könyv a vezérkönyve. Hogy nem ebből sarjadzott ki a népiskolai nevelésnek és tanításnak gyümölcsei. Hogy a nagyzás hőbortjában szenvedtünk, hogy bekalandoztattuk azzal a gyermekkel az egész világot, csak arra nem neveltük, hogy itt e hazában Istent, hazát és királyt szerető, boldogulni tudó elégedett magyar legyen!

Azt hiszem, m. t. Közgyűlés, hogy a dolgok illetően állása mellett senki sem fogja kétségbe vonni, hogy igenis az agrar kérdés megoldása a legbensőbb kapcsolatban van népnevelésünkkel. Nem különösen önk, m. t. kartársaim, kik a nép közt élvén, ez irányban bő tapasztalatokkal rendelkeznek. Sőt mi több, ha a mi édes hazánk minden időben sokat várt a néptanítóktól: a mai idők viszonyai e várakozást még jogosultabbá teszik.

Nem nagy, de distingvált közönség foglalt helyet a teremben. Remekebbül sikerülni műsort még nem láttunk Szatmáron. Pedig itt rendszerint jó erők szoktak a szereplés terére lépni. Valami bűvös ihlet szállhatta meg a közreműködők kebelét, mely valamennyit a művészet szférájába ragadta. A megemlékezés méltó volt a költő emlékéhez. Szép kötelességet rótt le a rendező két egyesület, midőn halhatatlan költőnk emlékének oltárt emelt a szivekben.

Az ünnepélyt Jaskovics Ferencz rövid, de remek beszéde nyitotta meg, melyet ide iktatva egész terjedelmében közlünk:

A nap már lemenőben,
Tűzet rakott a felhőben.

Vége felé közeledik a szent év, a kereszténységnek nagyszerű éve, s a keresztény Magyarországnak öröm ünnepe. Búcsusugarai bearanyozzák a ragyogó eget, az éltető földet, a mindenség porszemét, s mindnyájan hála-imádsággal borulunk le a népek hatalmas Istene elé, hogy ezt is elérnünk engedte.

Dicső ünnep volt — emlékezünk rája — az ezeréves Magyarország emlékünnepe. Fenséges és lelket emelő gondolat: ezer évet éltünk át és ma is virulunk; átkos viszályt, fergeget s világrendítő hatalmakat győztünk le, hogy a múlt fényes emlékeiből a gazdag jövő reményének koszorújához virágot szedjünk; — de magasztosabb és szentebb érzelem nyílt meg ajkunkon: hol vagy István király, téged magyar kíván, fordítsd szemidet régi országodra! És Boldogasszony anyánk, régi nagy pátronánk, ne felejtkezze el szegény magyarokról.

És hozzátok fordultunk e szent év folyamában százszor és ezerszer! Mikor kigyultak az örömlángok Esztergom ősi templom kupoláján augusztus 15-én a 900 évvel ezelőtt történt első koronázás évfordulója napján, — első szent királyunkhoz fordult gondolatunk, a te országalapító és országfenntartó elméd és hatalmad után vágyakoztunk, mert „utánad van minden kívánságunk.“ Feltűnt előttünk a királyi trónuson dicső alakod a keztős kereszttel kezében, mely a sötétségből egyszerre kigyulasztotta a hit szelid hajnalhasadását, elűzte a messze

Népiskoláinkat helyesebb irányba kell terelni: ez ma közóhaj, sőt szükséglet. Ez a fordulás, regenerálás leszen egyik leghatalmasabb eszköz arra, hogy az új társadalmi programot diadalra emeljük.

Csak e munkánkban, e törekvéseinkben jól jegyezzük meg, hogy iskoláinkat nem a szervezet egysége, hanem a szellem egysége fogja nemzetivé tehetni.

Egység a vallásos szellemben, egység a nemzeti szellemben és egység a tanítás szellemében!

A népben meggyengült a legfőbb hatalom, az élet forrása, a jó Isten iránt való hit. Meggyengült az Isten szolgálói iránt is a bizodalma, mert látta, és látja, hogy valóságát is kiméltlenül illetik. Ezzel meggyengül tekintélye a világi elöljáróságoknak is, mert hiszen a felsőségek összesége szervezetet alkotnak, egyik szerv ütését érzi a másik is. Azért mondom, hogy népiskoláinkban legyen egységes a szellem, mely határozottan vallásos iskolát kíván.

A népben meggyengült a haza iránt való ragaszkodás; könnyen itt hagyja ezt a röget, melyet apáink vére áztatott. Azért az ujezred év iskoláinak az legyen feladata, hogy ne akadjon e hazában magyar ember, a ki e

távolból cikizzó villámokat, s megalkotó Nagy Patronánk segítségével a keresztény Magyarországot!

És e nagy befejezett korszak határkövénél a remény és szeretet derüje ömlött az arcokon a szent Jobb ünnepén s az ezt megelőző orsz. kath. nagygyűlés fényes napjain. „Örömben és emlékezésben fürdött minden lélek, s összeolvadt minden egy nagy együttérzésben.” A királyi család tagjai, főuraink és főpapjaink, gazdag és szegény, ur és szolga egyek voltunk a szent jel ünnepén, a Kárpátoktól Adriáig millió ajkról zengett az ünnepi himnusz, s felajánlottuk tehetségünket, akaratunkat s szívünk minden dobbanását a haza üdvének munkálására, fogadván a multakból tanulságot, a jövőre bátorságot és törhetetlen hűséget a hit védelmében.

Beteljesedett im a költő szava: lesz még egyszer ünnep e világon! S e nemzeti ünnepből részt követel magának a *Szózat* költőjének, Vörösmarthy Mihálynak halhatatlan szelleme. Ezért gyűltünk ma össze, hogy áldozunk dicső emlékének, s tanuljunk tőle honszerelmet, ragaszkodást édes hazai nyelvünkhöz, tiszta szeplőtlen erkölcsöt, nemes egyszerűséggel párosult szívjótságot, embertársaink kölcsönös becsülését, s bajainkban a lélek nyugalmanak megőrzését. — Élete és működése összeforrt nemzetünk életével, s küzdelme a nemzeti lét küzdelméért történt, s bár napja mult, nem halt meg, mert dús élte kincseit milliókra költé el. — Állítsunk hát szobrot emlékének, a költők királyának. Te pedig Clio készítsd legdicsőbb lapod! De ez nem elég. — Igen tisztelt közönség! — kövessük szellemét műveit olvasgatva s értsük meg jól, hogy éppen napjainkban van legnagyobb szükségünk rá.

Mert *vallásosságra* tanít legszebb költeményeiben:

Kis kacsoíd összetéve szépen
Imádkozzál édes gyermekem,

Most a két jó öreg asszony,
Hogy semmi jót ne mulasztson,
Fél könyvből, de nem fél szívvél
Imádkoznak este — reggel.

Isten segíts, királyok Istene,
Emeld fel hozzád a király szívét.

hazán kívül keresse boldogságát (Nept. L. XXVII. 28. sz.)

És végre uraim — legyen tanításunk egységes — a gyakorlatiasság, az életrevaló oktatásban . . .

Csak egy két példát nyújtok! Mi nem tanítottuk meg a népet arra, hogy az ő értelmi és foglalkozási körének megfelelő hasznos olvasmányokkal táplálkozzék. A sok fizika, nyelvtan, földrajz miatt nem jutott idő az olvasás megkedveltetésére.

Hát megtanították olvasni a népet — a szociálisták. Ertenek ugye bár engemet Uraim?

Olvastam egy szerkesztői üzenetet. Az öreg Gyertyánfi adta. Így szól: Hogy nagy hiba, ha a falusi iskolában, hol a lakosság 90% földműveléssel foglalkozik, olyan olvasó könyvet használnak, mint a fő vagy nagy városi iskolákban: abban teljesen egyet értek. Hát ebben az ügyben is kenyértörésre kell törekednünk.

Mit szóljak a fizikáról? Jól mondja egy jeles írónk, hogy ma úgy adják elő a természetant a tankönyvek, mintha tudósokkal lenne dolguk. Pedig azt úgy kellene előadni, hogy a gyermekek lelkét ne csak megvilágosítsa, hanem meg is melegítse.

Am, türelmükkel tovább vissza élni nem akarván, a közgyűlést ezennel — megnyitom.

Mert *honszerelmet* zeng minden sora: hazádnak rendületlenül légy híve, óh magyar.

Mert *erkölesi világa* oly tiszta, mint az égbe visszaröppenő sugáré. Ebbe a világba vezessétek hazám asszonyai leányaitokat, s gondos nevelésteket az ő szelleme fogja betölteni.

És te hazám ifjusága, ki röpke gondolattal s könnyű szívvél a jelennek élsz, kövesd örömmel a mult nagyság képeiből az erények ragyogó példáit, tanuld ismerni azt a magyar nyelvet, melynél még nem zengett szebben magyar költő lantja, s ápdold ártatlan szívedben e hármass érzelmét: Isten, király, haza!

A felzúgó tapsvihár után *Bossin* Gizella kisasszony kedves alakja jelent meg az emelvényen, mire az alig csillapult lelkesedés újult erővel kitört, tapsokban előlegezve a kisasszony iránt a bizalmat, melyre több alkalommal történt sikeres szereplései után méltán tarthatott igényt. Aki szépet, magasztost remélt, nem csalatkozott. Gyönyörű hangján, melyet művészi routinnal kezelt, odaadással csüggött a közönség. *Méder* Mihály zongorakísérete mellett egy műdalt adott elő, mely annyira elragadta a jelenvoltakat, hogy az általános óhajnak engedve kénytelen volt programszámát több népdallal megtoldani, melyeknek előadása az előbbi magas színvonalon állott.

A pillanatok egyik kedves jelenetéből a másikba ragadtak. *Bossin* Gizella fényes sikerei után *Lengyel* Elza kisasszony, a kis Demosthenes ragyogtatta a ékesszólás művészetét. Behizelgő hangjával, a tartalomhoz mért nyomatékos színezéssel, az érzelmek fenségét visszatükröző arczjátékával nagy hatás közt szavaltta el dr. *Fodor* Gyula főgymn. tanárnak ez alkalomra irt remek ódáját. A kisasszony fellépése, határozott magatartása, az az otthonosság, melylyel egyéniségének kiváló talentumait érvényesíteni tudta, valóban meglepő volt.

A program negyedik számát *Bodnár* Gáspár képezdei tanár szabad előadása töltötte ki. Vörösmarthy Mihály életét és költészetét méltatta. Lángszavai gyújtó hatással voltak. Mint a vihar, mikor végig korbácsolja a tenger sima felszínét, úgy hullámoztak az érzelmek magyar szívből eredt kijelentései alatt. *Bodnár* a felszólításnak engedve annyira elmélyedt Vörösmarthy életének és költészetének tanulmányozásába, hogy egy egész kötetet irt, mely erre az alkalomra el is hagyta a sajtót. Ebből hozta össze a találóbb részleteket. Amint befejezte pompás előadását, éljenzés tört ki az ajkakon, mely méltán megérdemelt jutalom volt az elért szép siker után a rendkívüli fáradságért.

Az ünnepség — miként láttuk — csupa gyöngyökből állott. *Madzsar* Bella kisasszony egy gyémántot helyezett a drágakövek közzé. Szép *Ilonka* melodramát szavaltta *Méder* M. songorakísérete mellett. Nem is tudjuk, milyen szavakat használjunk művészetének méltatására, melyben az érzelmek mélysége a meglepően kedves előadással oly fenséges harmoniában egyesült, hogy órákig is szívesen láttuk volna ott az emelvényen. A zongoramester az ékesszólás mesterének méltó partnere volt. A kisasszonyoknak gyönyörű virágcsokrokkal kedveskedtek.

Most a műkedvelőkből álló férfikar lépett az emelvényre, s nagy bravourral adta elő Vörösmarthy *Szózatát*, mely a nagyszerű produktiók sorozatának méltó befejezése volt. Aki nem volt ott, pedig jogot formálhatott volna a megjelenésre, őszintén fájlatja el-

maradását, mert minden nagytítás nélkül mondjuk, hogy *Szatmáron* ilyen szépen sikerült előadás még nem volt.

E után a jelenvoltak egy része a kath. kaszinóban gyűltek össze, hol igen jó hangulatban telt az idő.

Nyílt levél

Nagyméltóságú *Szell* Kálmán
Miniszterelnök és Belügyminiszter Ur Ó
Excellentiájához

Budapest.

Nagyméltóságú Miniszterelnök és Belügyminiszter Ur!

A csongrádi függetlenségi és 48-as Népkör elnökségéhez folyó hó 17-én a következő irat érkezett:
7127/1900.

A csongrádi 48-as Népkör ügyében.

Végzés.

Tekintettel arra, hogy a nagyméltóságú belügyminiszterium, a folyó évi október hó 28-án 110790 V—a. számú rendeletével a csongrádi 48-as Népkör működését felfüggesztette, s az 1873. évi 1394. eln. számú belügyminiszteri rendelet alapján a vizsgálatot a kör vezetősége ellen elrendelte és tekintettel arra, hogy a hivatalos rendelet alapján vizsgálatot a csongrádi járási főszolgabírói hivatal biztatott meg: felhívom a csongrádi 48-as Népkör elnökét, s annak útján a Népkör vezetőségét, hogy az egylet működését további rendelkezésig szüntesse be s az elrendelt vizsgálat megejthetése céljából az egylet belételeire vonatkozó mindennemű jegyzőkönyveket, pénztári számadásokat, könyveket és egyéb okmányokat a szolgabírói hivatalhoz három nap alatt szolgáltatasson be. Miről a csongrádi 48-as Népkör elnöke és annak útján a kör vezetősége ezen végzéssel értesítettnek.

Csongrád, 1900. évi nov. 13.

(P. H.) *Mátéffy* s. k. főszolgabíró.

Vajjon jól látunk-e és hihetünk-e szemeinknek, *Kegyelmes* Uram? Bámulva kérdezzük Nagyméltóságodtól, hogy az alkotmányos Magyarországon élünk-e, vagy valahol a legsötétebb Afrikában, hogy a szabadgyülekezési jog ellenére így lehet egyletünket minden előzetes vizsgálat és törvényes ok mellőzésével, rendeleti úton felfüggeszteni? illetve bezárni?

Nagyméltóságodtól hiába kértünk, sürgöttünk mindeddig orvoslást súlyos bajainkban, mert mikor hivatkoztunk a Nagyméltóságod által kormányzási elvnek hirdetett jogra, törvényre és igazságra, méltóztatott avval kielégíteni bennünket, hogy magának kegyeskedik fentartani annak megítélését, hogy mit tart jognak, törvénynek és igazságnak? Alázatosan esedezünk tehát azon nyilatkozatáért, hogy vajjon egyletünknek illetlen semmivel sem indokolható bezárását is jognak, törvénynek és igazságnak méltóztatik-e tartani?

Tiltakozunk azért, mint függetlenségi és 48-as szabad polgárok, ezen hatalmi brutalitás ellen, mely törvényt ül, mielőtt vizsgálatot tartana és ítéletet hoz, mielőtt bizonyítékok volnának kezében. Mert ez a tény csak ahhoz a rendszerhez méltó cselekedet, mely 5300 frtért licitált el nálunk 26900 frt. bírói leltében levő készpénzt, hogy azt kezeibe kaparíthassa. 32000 forintért épített 5000 forintos hajóhidat és nekünk független polgároknak megtiltotta, hogy érdeklődjünk iránta, mire költötték el ezen összeget? Ahhoz a rendszerhez méltó eljárás ez, mely egy év előtt kivallatások közt elevenen sütötte meg ártatlanul *Mencser* Lajos tanyás embert, aztán pedig ló előtt négykézláb hajtatta ki a tanyára, nehogy orvosi láttelelet vétessen fel magáról. Az idén pedig október 4-én fényes nappal gyilkoltatta nyílt utcán *Csányi* János katona újoncot, mert bevonulásakor zeneszóval kísértette ki magát a vasúthoz. De ugyanakkor súlyosan megsebesítette *Maszlag* Rókuszt és *Szőke* Pált, mert a brutalitás ellen tiltakoztak.

Nagyméltóságod tiszta választást ígért a kuriai biráskodásról szóló törvényben az országnak. A legalázatosabban kérdezzük

tehát, hogy így készül-e az ígért tiszta választás, ha a független polgarok gyűhelyét minden megokolás nélkül, karhatalommal bezárják? Nem hihetjük, hogy ilyen dolog a Nagyméltóságod tudtával, beleegyezésével és jóváhagyásával történhessenek. Azért a magyar sajtó utján hívjuk fel Nagyméltóságod magas figyelmét a csongrádi tarthatatlan állapotokra, melyeknek kiküszöböléséért eddig még küldöttségek utján híjába esedeztünk.

Ellenkezőleg ki kell jelentenünk, hogy a választásnál minden bekövetkező összejövetelükéért és vérontásért a felelősséget Nagyméltóságodra hárítjuk.

Hazafiúi mély tisztelettel vagyunk Csongrádon, 1900. nov. 18.
alázatos szolgálói: A csongrádi függetlenségi és 48-as népkör tagjai.

A villamosság és az iszákos ember.

Mióta a fizikai tudomány elrabolta az ég villámain s ezeket drótokban raktározza, azóta elég gyakran olvashatunk olyan szerencsétlenségről, ahol a villamos vezeték a hóhér szerepét játszsza és minden birói ítélet nélkül egyre-másra öldösi a szegény ártatlan embereket.

Ez év első napjaiban is történt egy ily halálos kimenetelű szerencsétlenség Prága közelében egy hamuszir és spiritusz gyárban.¹⁾ Egy gyári munkás volt az áldozat, aki szódalugot tartalmazó vaskád fedelzetén volt munkával elfoglalva. Ez a kád meglehetősen közel állott a falhoz, melyre a villamvilágítási vezeték volt alkalmazva. Épen drótelágazás volt a falon, szemben a káddal s ez a drót hibás szerelés folytán csupasz volt, a villamosságot elszigetelő minden anyag bevonása nélkül. Ennek a hibás szerelésnek az a káros következménye volt, hogy az egyik drótból — mely a nedves fállal érintkezett — kényelmesen áramlott le a villamosság a földbe, a másik dróthoz pedig nagyon könnyen hozzáérhetett valamely munkás, aki a kád tetején állva neki támaszkodott a falnak. Így aztán bekapcsolódott a munkás teste a villamos áram körébe, mely kedvező esetben erős ütással jár, kedvezőtlen esetben pedig bénulást vagy éppen halált okozott. Ez utóbbi következett be abban a szerencsétlen pillanatban, midőn egy munkás neki támaszkodva a falnak, kis és negyedik ujjával megérintette a villamos vezeték csupasz drótyját. Ott ragadt a szegény ember balkezével a dróton és midőn úgy öt perez múlva egy gyári tisztviselő elválasztotta a szerencsétlent a vezetéktől, akkor már hiába való volt az előhívott orvosnak minden élesztési kísérlete, a szegény munkás meg volt halva.

A rémület mellett még nagy feltűnést is okozott ez a szerencsétlenség, mert a tudósok eleinte el sem tudták képzelni, hogyan ölhetette meg a vezeték villamos árama azt a munkást. Az árammérő ugyanis egyáltalán nem mutatott magas feszültséget, mindössze 96 Volton állott a mutató.

Valamint az aláhulló viznek annál nagyobb az üttő ereje, minél magasabbról esik és minél nagyobb tömegben, úgy a villamos áram munkaképessége esetleg romboló ereje is, annál nagyobb, minél nagyobb az áram feszültsége — amit „Volt“okban fejeznek ki — és minél nagyobb a villamos áram mennyisége, — amit Amperekkel jeleznek. A villamos feszültség tehát hasonló a magassághoz, melyről vízi műveknél a víz a hajtó

¹⁾ Elektrotechnischer Neuigkeits-Anzeiger elbeszélése szerint.

kerékre esik, az Amperek pedig hasonlítanak az aláhulló víz mennyiségéhez. A villamos feszültség különböző gépeknél nagyon is különböző szokott lenni. Így például a villamvilágításnál 110 Volt, a villamos vasutnál 550 Volt.

A leirt szerencsétlenség alkalmával a vezeték villamos feszültsége éppen nem volt nagy, mert az árammérő mindössze 90—96 Voltot mutatott és mégis végzetessé vált a vezeték megérintése. Meg kell itt jegyeznünk, hogy általában kétféle szerkezetű gép termeli a villamos áramot. Az egyik fajta gép egyenlő irányú áramot hoz létre, az az olyat, mely mindig egy irányban folyik a vezető drótban. A másik fajta gép pedig váltó áramot fejleszt, az az olyat, mely pillanatonként nagyon sokszor változtatja az irányát, vagyis egy bizonyos ponttól hol jobbra, hol balra kering. Az egyenlő irányú áramnak sokkal csekélyebb hatása van a testi szervezetre, mint a váltó áramnak. Az a gép, melynek árama azt a szegény munkást agyonsujtotta, váltó áramot termelt és így sokkal rombolóbb volt a hatása a szervezetre, mint például ezeknek a gépeknek, melyek itt Szatmáron működnek, mert ezek mind egyenlő irányú áramot fejlesztenek; hanem azért mégis nagyon feltűnő volt, hogy oly csekély feszültségű áram — ha minjárt váltó áram is — embert öljön. Az emberi test ugyanis rendes körülmények között oly nagy ellenállást fejt ki a villamos árammal szemben, hogy az emberen keresztül nem megy nagyobb mennyiségű áram, mint 0.02 Amper. Egy ilyen mennyiséget — még váltó áramból is — veszély nélkül képes egy egészséges ember elviselni. Ha azonban már 0.1 Amper megy keresztül az emberi testen, akkor ez megbénítja a tüdő és szív működését és ha ideje-korán nem jó segítség, úgy bele hal az ember.

Hogy a villamos áramból minő mennyiség menjen keresztül az emberi testen, az először attól függ, minő a helyiség, száraz-e vagy nedves? másodsor minő a munkás bőre száraz-e vagy izzadt? harmadsor, minő az ember, erős-e vagy gyenge, nyugodt-e vagy izgatott?

Minél szárazabb a helyiség, és az ember bőre, minél erősebb és nyugodtabb az ember, annál nagyobb a test ellenálló képessége, annál csekélyebb mennyiségű villamosság mehet az emberi testen keresztül és így annál kisebb a vezeték megérintésénél a halál veszedelme. Ellenben, minél nedvesebb a helyiség, minél izzadtabb a bőr, minél gyengébb és izgatottabb az ember, annál kisebb a test ellenálló képessége, tehát annál nagyobb mennyiségű villamosság megy keresztül a testen és így nagyobb a vezeték megérintésénél a halál veszedelme.

Az a szegény munkás — a kit a villamos áram agyonsujtott — iszákos ember volt és csak kevéssel a szerencsétlenség előtt jól felöntött a garatra. A szeszese italtól származó izgatottság gyengítette meg testének ellenálló képességét, ezért ment az aránylag csekély feszültségű áram oly erővel testén keresztül, hogy halálát okozta. Megfoghatta volna száz más józan életű ember azt a villamos vezetékét és távolról sem kapott volna tőle halálos ütést. Az alkohol, a pálinka rendkívül csökkenti a test ellenálló képességét a villamos árammal szemben. Van olyan csekély erősségű áram, melyet józan ember alig érez, és iszákos ember, — főleg, ha előbb bepálinkázott — ugyanazt az áramot elviselhetetlennek tartja.

Midőn egy alkalommal villamos csengő vezetékét szereltem, a munkásom — megérintve a csupasz vezetékét — arról panaszkodott, hogy a „villany“ összeégeti a kezét, pedig oly gyenge volt az áram, hogy más alig érezte. Különös állapotban lehetett ez is.

Ebből magyarázható meg az a jelenség — amint a villámnál szeszélynek neveznek — hogy a villám egy és ugyanazon alkalommal egyik embert megöli, a másikat csupán megijeszti. Az iszákos embereknek több okuk van félni úgy a villamos vezetéktől, valamint a villámcsapástól, mert egyik úgy, mint a másik az iszákost hamarabb meggyilkolja, mint más józan embert. Nagyon veszedelmes iszákos embereket alkalmazni olyan vezetékek kezelésénél, ahol váltó áramu villamos gép működik.

P.

Hirek.

Advent kezdődik a következő vasárnapal. A karácsony ünnepét ugyanis előkészítő idő előzi meg, mely alatt töredelemmel s bűntel készitjük elő sziveinket a Megváltó eljövételére. Az eljövétel (adventus) szótól ezen időszak neve *advent*. Az advent 4 vasárnapot ölel fel azon 4 ezred év emlékére, a meddig az emberiség a Messiást várta. A buskomor téli időszak, a kihalt természet, a hosszú, sötét éjszakák méltó kifejezői a bűn sötétjében tévelygő s a világosságért epedő emberiség lelki állapotának. Az egyház e négy hét alatt szerda és péntek napon szigorú bűnt rendel, a zajos mulatságokat, ünnepélyes menyegzőket tiltja, bűnbánatra hív fel mindenkit s töredelem jeléül a templomban violaszínű egyházi ruhákat használ. Advent hétköznapjain a bold. szűz Mária tiszteletére kora hajnalban ünnepélyes sz. mise tartatik, melyet *rorate*-nak nevezünk, mert e szavakkal kezdődik: *Rorate coeli* Harmatozzatok, egek, felülről s a felhők csepegjék az igazat). E hajnali mise szintén azon lelki sötétre emlékeztet minket, melyben az emberiség a Messiást várta. A *rorate* után az Ur angyala imádságot mondja el a pap, melyről a mise „angyali misének“ is hivatik. A szatmári plebánia ősi szokás szerint vasárnap reggel 6 órakor tartja az első *roratét* s ettől kezdve minden hétköznap ugyanazon időben.

A miniszter nálunk. *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter, városunk diszpolgára, a ref. főgymn. fentartó testületének elnöke szombaton este városunkba érkezett dr. *Chorin* Ferencz képviselő és *Hugonnai* Béla gróf főispán társaságában. A miniszter a püspök ur ő méltóságához szállott. Rövid pihenés után megjelent a nőegyletnek épen akkor tartott mulatságán, hol igen jól találta magát. Másnap reggel diszkozgyűlés volt, hol a polgármester a minisztert, kit a legutóbbi városi közgyűlés választott diszpolgárának, lelkes szavakkal üdvözölte. Ezután a szabad-elvű párt, majd a kereskedők és iparosok küldöttségét fogadta. A kitűzött időben megjelent a ref. főgymn. fentartó testületének gyűlésén. Dálben a miniszter tiszteletére a püspök ur ő méltósága 40 teritékű diszbedet adott, melyen városunk előkelőségei közül számosan voltak jelen. A miniszter az esteli vonattal utazott el.

Hymen. *Gellért* Endre, Nagy-Bánya város polgármestere, holnap esküszik örök hűséget Mátészalkán Ilosvay Endre főszolgabíró leányának, Blanka kisasszonynak. — Nagybőlöni *Bakó* Adorján, nagyküüllőmegyei közigazgatási tisztviselő szombaton vezette ol-

tárhoz Nagy-Károlyban *Vida Elek* kir. te-lekkönyvvezető leányát, *Cella kisasszonyt*. Násznagyok *Főgel Kálmán* és neje *Császky Etelka* és *Bakó Bálint* a vőlegény nagybátyja voltak. Az esketési szertartást a menyasszony nagybátyja *Szabó Norbert* apát-kanonok végezte, ki az új párhoz szép beszédet intézett. — *Papp József* nyiresaholyi gk. tanító örök hűséget esküdött *Veréczen Poljanszky István* gk. kántortanító leányának, *Mariska* kisasszonynak.

Az esküdtbírók elnökei. A jövő 1901-ik évre a törvényszékünkkel szervezett esküdtbírók elnökének *Galba Lajos* kir. törvényszéki elnök, helyettesének *dr. Papolczy Gyula* kir. táblabírói címmel és jelleggel felruházott törvényszéki bíró jelöltetett ki.

Megyebizottsági tag választás. Felső-Bányán f. hó. 20-án tartott választás alkalmával *Dr. Seregi Béla* városi tisztügyész választott meg 53 szavazattal *Nagy Lajos* ref. lelkész 48 szavazatával szemben.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Perenszky Miklós* helybeli kir. járásbírói irnokot törvényszékünkhöz segédtelevé vezetőnek nevezte ki. — A debreczeni kir. ítélőtábla elnöke *Pászán Sándor* törvényszéki joggyakornokot díjas joggyakornokká nevezte ki. — A pénzügyminiszter *báró Perényi Péter* államtudományi tudort a vezetése alatt álló minisztériumhoz fizetés nélküli miniszteri fogalmazóvá nevezte ki. A király *Uray Károly* szatmárnémeti, *Bányai Endre* mátészalkai, *Szappanyos József* n-somkúti járásbírói albirákat jelenlegi bírósági székhelyükön járásbírókká nevezte ki.

Képviselő választások. A városnál megüresedett két képviselői helyre a múlt vasárnap történtek meg a választások. Deák Kálmánnak az I. kerületben ellenjelöltje nem volt, a II. kerületben *Papp Endre* és *Orosz Alajos* mérköztek, de egyenlőleg fegyverekkel, így már előre lehetett látni a győzelmet. *Papp Endre* ugyanis jól szervezte ment neki az útköznek, míg *Orosz Alajos* pártja a szervezetteknek csak kezdetleges stádiumában volt. Így *Papp Endre* könyveden győzött, — 182 szavazattal 42 ellenében.

Bíróság köréből. *Kulin János* nagyváradi kir. törvényszéki betétszerkesztő albirót saját kérelmére törvényszékünkhöz helyeztetett át.

30 éves jubileum. *Augusztiny János* posta és távirafelügyelő e hó 30-án tölti be közszolgálatának 30 éves jubileumát. A nagyérdemű férfit ez alkalomból tisztelői és barátai ovációkban fogják részesíteni s tisztelőre szombat este 8 órakor a Koronában társas vacsorát rendeznek. Ugy hallik, hogy a nagyváradi posta és távirafelügyelőség is képviselve lesz. A vidéki postamesterek szintén részt vesznek nagyrabecsült főnökük jubileumán.

Gyászhir. *László Pál* nyug. várm. főszámvévő neje, született *Tarcsy Helén* életének 57-ik, boldog házasságának 42-ik évében Nagy-Károlyban elhunyt. — *Katona Mihály*, kit városunkban jó lelkéért közönségesen *Katona bácsinak* szoktak nevezni, a korán elhunyt köllőnek *Katona Árpádnak* édes atyja életének 68-ik évében elhunyt.

Katalin-estély. A nőegyesület f. hó 24-én este a polgári Tarsas-kör termeiben az árvaház javára táncszal egybekapcsolt hangverseny rendezett. A hangversenyen közreműködtek: *Matolay Gáborné* urhölgy és *Kovács Leo* ezredés, kik is művészi színvonalon álló 4 kezes zongora játékkal a közönségnek ritka műelővezetést nyújtottak. — *Lengyel Elza* kisasszony, ki egy monologot adott elő, annyi bájjal, annyi gráciával és temperamentummal, hogy a jelenlevőket egészen magával ragadta. Kitűnő tehetség, természetes szellem, keresetlen megjelenés jellemzik a kis művésznőt. *Havas Miklós* ur *Benkő Miksa* ur által zongorán kísért finom hegedű

játéka nagy tetszést aratott, *Dr. Fechtel János*, az egyesület titkára angolországi, illetve Londonban való tartózkodásáról olvasott fel. A szereplők mindenikét a hallgató publicum elismerő taps viharral jutalmazta. Concert után vacsorához ült a társaság. 10 óra felé megjelent *Hegedüs Sándor* miniszter kíséretével és *Dr. Chorin Ferencz* képviselővel, hogy ő is részt vegyen a mulatságon. A minisztert az előcsarnokban *Hérmán Mihályné* elnök, *Jákó Mihályné* alelnök, *Dr. Farkas Antalné* és *Dr. Fechtel J. titkár* fogadták. Az asztalnál *dr. Fechtel* üdvözölte a minisztert, ki válaszában a hölgyeket éltette. Vacsora után tánc következett, mely a reggeli órákig tartott. — Fényesen sikerült a vigalom, a mi a rendezőket dicséri; oly elite, elegáns közönség vett részt benne, hogy a pesti vendégek el voltak ragadtatva s a legkitűnőbb emlékeket vihetik magukkal. A bevétel jelentékeny: 600 korona, de hát kell is az árváknak. — Püspök ő méltósága 20 koronával, a miniszter 50 koronával, *Dr. Chorin Ferencz* orsz. képviselő 20 koronával, ifj. *Farkas Antalné* 3, *Neuvirth Nándorné* 4, *Fogarasy Sándorné* 4, *Unger Isivánné* 2, *Medgyesi F. né* 2, *Löwy M. né* 2, *Cholnoky I. né* 2, *Dr. Schönplugg Jenőné* 2, *Dr. Harsár Géza* 2 koronával váltották meg jegyeiket, illetve a jegyeket visszaadták. — A szép eredmény és nagy siker batorijásul szolgál a jövőre. Az ügyesség és találkonyság megtölti a szegények pénztárát.

Jubileumi ünnepség. A kir. kath. tanító képző intézet ifjusága a múlt vasárnap jubiláris ünnepséget rendezett a keresztény Magyarország kilencz százados fenállásának emlékére. A Hymnus elneklése után *Polgáry József* IV. éves növendék szavalt a Mindszentynek „A szentek unokáihoz” című költeményét. *Szólómájer József* egy orgonadarabot játszott el ügyesen. *Schorn Károly*, az intézetben levő Vörösmarthy-önképzőkör ifjusági elnöke, olvasta fel dicséretre érdemes tanulmányát, melyben a kereszténységnek hazánkra gyakorolt áldásos befolyását fejtegette. Ezután a „Boldogasszony Anyánk” szép egyházi ének következett, mire *Csanálosi Endre* III. oszt. növendék *Lehoczky József*nek, „Ki volt nagyobb” című költeményét szavalt a szépséggel és megfelelő hanghordozással. Az ifjuság záréneke után *Perényi János* igazgató találon fejtegette az egyház anyai gondoskodását, s emlékezetbe idézte ama rendkívüli előnyöket, melyek áldásdus működéséből az nemzetre kárulnak. Buzdította az ifjakat, hogy annak a jó anyának hű és engedelmes fiaii legyenek. — A *róm. kath. főiskolában* a kereszténység történetét felölelő alkalmi beszédet *Tóthfalussy Dániel* hitelemző tartotta. A tanulók közül *Plank K.* III. o. t. és *Juhász Kálmán* IV. o. t. az ünnepség keretében ill. költeményeket szavaltak; *Máté János* VI. o. t. Szent István élettörténetét beszélt el. A Szózat és Hymnuson kívül harmónium kíséret mellett egyházi énekeket is énekeltek a tanulók. Énekeltek Szent Istvánról, (Ah, hol vagy magyarok,) Magyarország Pátrónájáról. (Boldogasszony Anyánk) és a Páparól, (Hol szent Péter . . . stb.) A szülők tanügybarátok között ott volt az ünnepségen *Bodnár György* kir. s.-tanfelügyelő is, ki nem is oly rég még tagja volt e jöhrű iskola tantesztületének. — A záróban szintén igen szép ünnepély volt a fölolvásó, a szavalók, a kettős szólamra éneklő kar minden tagja, mindezek nemzetünk nagyságáról emlékeztetnek meg, nemzetünk nagy hőseit, majd égi pártfogóit magasztalták és tovább fejlődésünket óhajtották. De egyuttal reámutattak amaz egyetlen erőforrásra is, melyből a múlt merített, hogy nagygyá legyen s melyből a jelennek és jövőnek merítenie kell, hogy a múltnak riválisa lehessen: reámutattak Krisztusnak életét, erőt adó egyetlen szent vallására. Miként az ünnepélyre válogatott izléssel födiszített teremben a magyar trikolor és a pápai bikolor, a három bércz meg négy folyam hazájának czimere és a héhalmu örök város világmonarchájának czimere, a magyar korona és pápai tiara művészi harmóniába olvadtak: úgy olvadtak kedves összhangba az ünneplők lelkében a keresztény vallás rendíthetetlen szeretetének és hazánk buzgó szeretetének magasztos érzelmei. Az ünnepélyt *Hámon kanonok* ur öngagságának lelkes

szavai nyitották meg és zárták be. Csak egy a kár, hogy a tartományi főnöknőn, hivatalos környezetén és a tanári karon kívül más vendégeket a díszes terem be nem fogadhatott. — A nagymajtényi iskola szintén megülte a magyar katolicizmus 9 százados fenállását gazdag és változatos programmal. Az ünnepélyt hálaadó isteni tisztelet előzte meg, melyen az iskolás gyermekek énekeltek. Utána a feldiszített iskola terembe vonultak a gyermekek s a „Hymnus” éneklésével az ünnepély megkezdődött. Majd fötiszt. *Haugg Leó* szentszéki tanácsos intézett magvas és tanuságos beszédet az egybegyűlt kis növendékekhez és nagyszámu vendégekhez. A szép beszéd alapeszméje volt: a keresztység fölvétele őseinknek életkérdése volt, nekünk pedig éltető gyökereink. Utána a növendékek szavalták el az alkalmi költeményeket, s a „Szózat” elneklésével végződött az ünnepély. — *Szinyérváralján* is szépen ünnepelelték meg a Szent év s a Keresztény Magyarország 900 éves fenállásának emlékét a rk. elemi iskola növendékei. *Frank József* főesperes kis növendékeit igazán szerető meleg szívvel rajzolta meg az ünnep jelentőségét az egész világra, de főkép hazánkra áldásos jótéteményét a kereszténységnek. *Halász József* kántor-tanító vezetése mellett igen kedves egyházi és hazafias éneket adott elő a gyermek sereg, melyből különösen kivált a kétszólamu: „Boldogasszony Anyánk . . . Uhl Juliska” gyermeki érzéssel előadott szavaltata. Szavaltak még *Gráf Anna*, *Kamaráth Gusztó*, *Halász Béla*, mindeniken látszott tanítójuk gondos tanítása. Közben *Pilcz Ede* s. lelkész tartotta meg csinos keretben fölolvását: A kereszténység alakító hatása a magyar nemzetre. „Dicsőség magyarnak áldás katolikus magyarnak lenni” Végre lelkes szavakkal az egyház, a pápa és édes magyar hazánk szeretetére buzdította a növendékeket *Frank József* főesp., szívökbe vésvé a szorgalom és munka iránti lelkesedést.

Tanári alapvizsgálatot tett a budapesti tudományegyetemen dicséretes eredménnyel *Kocsis József*, városunk fia, ki tanulmányait a helybeli kir. kath. főgymnban jelesen végezte.

Fogyasztási és értékesítő szövetkezet alakult *Tur-Terebesen* *Diemand Lajos*nak, a község tevékeny plébánosának kezdeményezésére és vezetése mellett. E hó 22-én már meg is nyílt az üzlet, melyben napról-napra nagyobb a forgalom, s rohamosan szaporodik a tagok száma. Követni kellene e szép példát vármegyénkben is, hol szintén nagy mértékben van kitéve a lakosság az uzsorának és sok mindenféle huzavonának.

Villanyvilágításunk botrányosan rossz. Kitérheti az ember a nyakát bátran fölöle vagy térdig botorkálhat a sárban. A főbb utcákon még csak van valamilyen világítás, holott azokon a helyeken nem olyan veszélyeztetett a járás-keles, mert az aszfalton vagy betonon könnyebben megy az ember mint a fereső utcák rongy kövezetén, ahol nappal is ugyancsak vigyázni kell, hogy hova lépjen. Nos ezeken az utcákon naplementétől kezdve pokoli setétség uralkodik. Ott diszelegnek pedig a lámpák, de nincs bennök egy parányi fény. Szinte csodálkozik az ember, hogy miért is rakták azokat oda. A Kinizsy-közben az utcának az egyik sarkán, ahol pedig a nehéz és sáros átjárás miatt nagyon is szükség volna a világosságra, heteken keresztül nem ég a villany. Épen így van a tanítóképezde előtt, ott utca talátkozási pontján. Akár kitérheti az ember a nyakát, míg a kutmellotti röz pallóra rátalál. Itt naplementétől egyáltalán nem is tanácsos járni, mert ha nagyobb elővigyázat mellett szerencsétlenség nem éri az embert, arról biztos lehet, hogy minden ruhája tönkre megy. Segíteni kellene már valahára ezeken az abnormis állapotokon, mert az ilyen alóban bosszantó dolog.

Ájtatos alapítványok. A nagy majtényi hívek gyűjtéséből sz. Anna-kápolnára 100 kor. az ottani iskolaalap gyarapítására 100 korona. — A mult heti számunkban közölt Egy Johanna-féle sz. misealapítvány összege nem 40, hanem 400 korona.

Szent Czecczilla napján, a helybeli *Czecczil* egyesület védő szentjének ünnepén a székesegyházban ünnepélyes szent mise volt, melyet *Hehelein* Károly kanonok mondott. Szent mise után *Szabó* Norbert apát-kanonok, az egyesületnek nagylelkű Maecenása, régi szokásához híven ez alkalommal is dusan megvendégelte az egyesület tagjait. *Ekkel* Lajos alelnök szép szavakkal emlékezett meg az egyet pártfogóiról, a püspök urról és *Szabó* Norbert kanonokról.

A keresztény Magyarország kilencszázados jubileumát ünnepelte f. hó 25-én, vasárnap délután az irgalmas nővérek zárdájában levő polgári iskola ifjusága. A műsort lelkesítő szavalmányok (*Demjén* Anna, *Bodnár* Ilonka, *Kölcsey* Czella, *Jeromos* Micsi) s karban énekelt himnuszok képezték. Alkalmi beszédet *Tóth* J. hitoktató tartott.

Adakozás. Püsdök ur ő méltósága a munkácsi kath. legényegyletnek 200 kororát kegyeskedett adományozni magánpénztárából.

Jótekonyság és köszönet-nyilvánítás. Kapnikbánya Alsótelepen — f. é. márczius havában *Kerekes* Mihályné, *Baltai* Jánosné, *Hullám* Jánosné urnők és az áll. iskola női tanerői értekezletre hívták egybe a községbeli nőket állás és rangkülönbség nélkül. Céljuk volt egy szegény, iskolás gyermeket felruházó — „*Filléres Nőegylet*” alakítani. Ez évben mint szervezkedés alatt álló egyesület működött 45 taggal. — Az egyesület buzgó növezetői váratlan eredményt — és a további kitartásra buzdító sikert értek el. Ugyanis 9 havi befizetés lehetővé tette, hogy „*Erzsébet*” napjára 20 leány és 14 fiu gyermek kész ruhával teljesen felruháztattott. Továbbá elhatározották, hogy minden évben Istenben bold. *Erzsébet* királynéért tartandó gyászünnepeken fognak felruháztatni. Midőn iskolánk szegény sorsu növendékei fent említett urnők kegyes jó szivesége és kiartó fáradozásai eredményeképp ily jótéteményben részesülni szerencsések voltak, az állami iskola igazgatósága, tanestülete és a felruházott növendékek nevében a leghálásabb köszönetemet nyilvánítani van szerencsém. *Zagyva* József, áll. isk. igazgató-tanító, tantestületi elnök.

Menjünk Amerikába! Régi dolog, hogy a lelketlen ügynökök jó provisió fejében aknamunkát végeznek mindenütt, hol a szegény tudatlan népet hálójokba kerithetik. Most a *Ligure* Amerikána vagy *Ligure* Brasiliána olasz hajózási vállalat üzi nagymértékben a megtéveszthetők kifosztását. Az amerikai magyar konsul tudatja, hogy e vállalat tolakodó és lelketlen ügynökei már számtalan magyar családot tettek szerencsétlenné. Szemfényvesztő ígérekkel csábították el őket: hogy Braziliában az államtól földeket, nagyobb mennyiségű szarvasmarha állományt, más házi állatokat és szerzőségeket kapnak ingyen, csak menjenek oda. Sokan engedtek a csábításnak, s mikor kiszálltak Amerika partjain, akkor tudták meg, hogy ebből egy betű sem igaz. Aki nem akart elpusztulni, kénytelen volt napszámba dolgozni a kávé-ültetvényeken, de sokan ilyen munkához sem tudtak jutni. Ezek aztán éhesen és rongyosan kisebb nagyobb csapatokba verődve kóborolnak az ország belsejében. A nők erkölestelen életmódra adták magukat, gyermekeiket elhagyják, kiket aztán az ültetvényesek magukhoz

vesznek, hogy belőlök olesó munkaerőt nyerjenek. Óva intjük tehát mindazokat, kiket illet, ne üljenek fel a hazug ígéreknek, mert ott a kilátásba helyezett boldogságot kebelrázó nyomoruság képében tárják majd eléjük.

Újabb adakozások *Jandrisics* János sir- emlékére: K. Szatmár vármegyei takarékpénztár 50. Szatmári nőegyesület 100. Ber. Kovács Jenő, Homok 20. Kerekes Mihály, Lázári 5. Bodó Bertalan, N. Várad 2. Stettner Lajos, Kis Jenő 2. W. E. Szatmár 10. Morgenthal Antal Szatmár 4. Hérmán Mihály Szatmár 10. Eddigi összes gyűjtés 1711 K. 50 fill.

Kérelem. A szatmár ugoesamegyei róm. kath. neptanító egyesület vidéken lakó tagjai szives tisztelettel kéretnek, hogy hátralekos tagsági díjaikat az egyesület pénztárába még ez év folyamán beküldeni sziveskedjenek.

A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület f. hó. 20 án igazgatósági, f. hó. 21-én közgyűlést tartott, melyeknek fontosabb határozatai voltak a következők: 1., A vásárügy rendezése céljából a törvényhatóságokhoz begyűjtött adatokat felülvizsgáló bizottságba az Egyesület képviselőiben 2 — 2 tag kijelölése. 2., Vállalkozók által létesítendő kenderfeldolgozó telep támogatása. — 3.) A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó bizottságába újabb 3 évre kiküldettek: *Báró Vécsey* József, *Domahidy* Sándor és *Szentiványi* Gy. a. — 4., A f. hó. 26 iki szövetségi nagygyűlésre az Egyesület képviselőiben 5 tag küldetett ki. — 5.) A községi fa iskolák szervezetének szabályozása érdekében tettek intézkedéseket. — 6.) A selyemtenyészés felkarolása érdekében tettek intézkedéseket. — 7.) A földművelésügyi m. kir. Miniszter urhoz teendő felterjesztés a gabona fedezetlen határidő üzlet megszüntetése érdekében. — 8.) Megállapították az 1901. évi működési tervet, és 9.) az 1901. évi költség előirányzat.

A testvérgyilkos kivégzése — miként la punk mult számában jeleztük — esütörtökön reggel 7 órakor csakugyan megtörtént. A végrehajtásra a kir. ügyész, a törvényszék megbízott bírái, a törvényszéki orvosok, egy század katonaság, néhány ujságíró és azok jelentek meg, kiknek a kir. ügyész a belépésre engedélyt adott. Az elitelt e pillanatban nem volt a daczos *Papp* Béla. Sápadt arczezal, testben és lélekben megtörve, tántorgó léptekkel vezették a vesztőhelyre, hol kezeit zsebébe mélyesztvén, lehajtott fejjel hallgatta, míg felolvasták a kuriai ítéletének és a királyi döntvénynek reá vonatkozó részét. Ezután átadta a királyi ügyész a hóhérnak. Kilencz perc múlva dr. *Vajay* Imre törvényszoki orvos konstataulta a halált. A holtestet lefénnyképezték és tanulmány céljából felboncolták. Délután 5 órakor egyszerű koporsóba téve temették el a törvényszék udvaráról. Óriási kíváncsi néptömeg verődött össze, s kíséerte a gyászkocsit a temetőbe. Rokonai közül csak dr. *Egry* Károly volt jelen, ki ember baráti szájalomból temetőtette el a gyilkost. Így vette el büntetését a megátalkodott gazemberek tipikus alakja. Mert *Papp* Béla valóban az volt, kinek se Istene, se lelke. Az a párbeszéd, mely közte és a siralomházba küldött lelkész között lefolyt, még jobban igazolja, hogy rátermett az akasztófára. Atyjáról oly gyűlölettel beszélt, hogy hallatára elborzad az ember.

Köszö hir. Tegnap reggel szájról-szájra

szállt városunkban az a hir, hogy a székesegyház alatt levő kriptába 1/2 2 óra tájban be akart törni egy merénylő; de a kit a rendőrök még ideje-korán elfogtak. A hir ily alakban nem felel meg a valóságnak. Csupán annyi igaz az egészből, hogy a posztton álló rendőrök egy ecsedi embert a czi-teremben elfogtak, akinek azonban eszeágában sem volt merényletet követni el a sirboltban nyugvók ellen. Az elfogott vidéki ember késő este érkezett meg városunkba. Sem pénze, sem ismerőse nem lévön, a templom falánál akart magának éjjeli szállást keresni. Kellő igazolás után éjjeli szállást a kis városházán adtak neki a rendőrök, honnan másnap reggel szabadon bocsátották.

Vörösmarthy Mihály élete és költése címén *Bodnár* Gáspár képezdei tanár egy esinos füzetet rendezett sajtó alá. Az szolgáltatott ösztönt az írónak, hogy a mult vasárnap tartott Vörösmarthy ünnepélyre felolvasónak kéretett fel, a szépen kiállított füzet ez alkalomra meg is jelent. Lapozgatunk benne, s élvezettel olvastuk minden sorát. A jeles népiró a népnek szánta ezt a művét is, hogy tanuljon a nagy költő remekműveiből, s ismerje meg a mult halhatatlan embereit. A füzet ára 70 fillér, megrendelhető a szerzőnél.

A kaht. legényegylet lakását az Eötvös utcza 2. sz. házba (*Molnár*-féle ház) helyezte át.

Színházi műsor. Szerdán: Vasuti baleset, énekes vigjáték. Csütörtökön: Hálókocsik ellenőre, vigjáték. Pénteken: Asszonyregiment operett. Szombaton: Newyork szépe, operett.

Örök naptár. A legeredetibb és legérdekesebb naptárak egyike az immár 3-ik kiadásban megjelenő *Bacsó-féle* „*Örök naptár*”, melyet *Bacsó Ferencz* fővárosi állami tisztviselő szerkesztett. Magában foglalja ez a mult, jelen és jövő bármely évében előfordulható összes naptárakat, számszerint 61 teljes községes naptárt, melyek az évek folyamán váltakozva érvényesek. Aki tehát egyszer megveszi, minden esztendőre ellátja magát naptárral, miáltal sok pénzt takarít meg, sőt az elmúlt évek naptárainak is mindig birókában lesz, ami igen érdekes dolog. Így pl. a többi közt megtalálhatja benne mindenki a maga születési évének naptárát, s láthatja belőle, hogy a hét melyik napján pillantotta meg a világot, hogyan estek abban az évben az ünnepek, husvét, pünkösöd stb. stb. Rendszeres gyűjteményben közli továbbá az „*Örök naptár*” hosszú évszázadok időjárás tapasztalatait és babonáit, melyekből komolyan vagy tréfásan mindig előre megmondhatjuk milyen idő lesz? Igen becses a *világtörténelmi nevezetességeket* tárgyaló fejezete is, mely gazdag anyagot szolgáltat mindenkinek minden körben az okos, szellemes és lebilincselő társalgásra. Külső kiállítása pedig *új, díszes, szinpompás*, hogy a legelőkelőbb szalonok asztalán helyet foglalhat s így *alkalmi ajándéknak* is különösen ajánlható. Bolti ára 2 korona, de lapunk olvasói lapunk kiadóhivatalában 1 korona 30 fillér kedvezményes árban rendelhetik meg, mely összeg az előfizetési díjjal egy utalványon is beküldhető. *Ajánlott és bérmentes* megküldés céljából még 35 fillér portó is mellékelendő.

Fertőző betegségek ellen, melyek leginkább az egészségtelen ivóvíz által terjesztettek, biztos óvszer a tiszta egészséges ásványvíz. Felhívjuk tehát szives olvasóink figyelmét a „*Kristály*” Szt. Lukácsfürdői hegyiforrás hirdetésére.

Színház.

A hét szenzációja Verdi József, a leggeniálisabb olasz zeneköltő operájának, a *Troubadour*-nak előadása.

Az operában a költészet s a zeneművészet egyesül egy drámai cselekvény színi előadása végett; a főszerep a zenének jut mely e műfajban a legtöbb zenei formát egyesíti, épen azért a nem zeneértő közönségre az opera ép oly fásaszító, akárcsak egy nagyszabású politikai szónoklat az elemi iskolás gyermekre. A zene kiválóan hozzá illik korunk lelki életéhez. A humanisztikus eszmék és törekvések, melyek korunkban minden anyagiassága mellett is meg vannak, az erős fogékonyság a szelidség és gyöngédség iránt s a még erősebb törekvés a finomabb, nemesebb élvezetek után kapcsolatban az értelmi kételylyel: mindezek oly lélek és jellemformát teremtettek, mely — mintha az emberi szellem a test külső szép idomainak szemlélésétől a lélek benső érzésvilágához fordult volna, — a zenében találja meg a neki legmegfelelőbb művészetet. Innen van, hogy századunkban, mely Talne szerint „a tudományok által felvilágosult, önmagát kormányzó demokrátiáé, de amely egyszersmind a kétely, a gyógyíthatatlan boldogtalanság, az abszolút igazság s a határtalan boldogság

keresésének kora,“ — a zene alkalmazkodik mintegy a többi művészet felett leginkább a kor lelkéhez, a zene talál legszélesebb körben művelőkre, élvezőkre. Mindenesetre nagy előnye a zenének, hogy a legerősebb, legmagasabb érzések forrásait nyitva tartja bennünk s hogy az emberi természet egy nagy részének kifejezője, amely legalább is van olyan fontos, mint ama másik rész, az értelmi tehetségeké, melyeknek egyoldalú cultusa mindig végzetes.

Verdi volt az első olasz zeneköltő, ki nemcsak a dallamok szépségében s gazdagságában fejtette ki minden erejét, hanem a drámai cselekvényre is sokat adott, követte ebben a zeneforradalmár Wagner Richardot a nélkül, hogy utánzójává súlydolt volna.

A *Troubadour* rövid meséjét alig van ember ki ne ismerné. Előadása színpadunkon nemcsak nyereség, miért köszönet a direktornak, de egyszersmind rendkívül élvezetes is volt, mert a szereplő művészek hivatásuk magaslatán a legsikerültebben feleltek meg várakozásunknak. Különösen elismerést érdemel Csöregh Jenő (Manrico) a virtusz tenorista, Réthi Lina (Leonora) az ő csiesergő, édes sopranjával, Kemény Lajos (Luna gróf) az érzezes bariton Osztotzak a babérokban Arnold Antal (Fernando), Szegedy Zelma (Inez) és Szalkayné (Azucena).

Termény árak.

Termény métermázsanként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza — — —	6	50	6	60
Kétszeres — — —	5	60	5	70
Rozs — — —	5	80	5	90
Arpa — — —	5	10	5	20
Zab — — —	4	60	4	40
Tengeri — — —	4	90	5	—
Kása — — —	9	—	—	—
Fehér paszuly — — —	5	80	5	90
Tarka „ — — —	4	50	4	60
Szilva — — —	18	—	—	—
„ füstölt — — —	—	—	—	—
Repeze — — —	11	—	—	—
Krumpli zsákja — — —	1	20	1	30
Szalonna — — —	—	—	—	—

Immár 3-ik változatlan kiadásban jelent meg a **Bacsó-féle**

Örök Naptár,

a legszebb, legérdekesebb és legpraktikusabb naptár

mindenki számára.

Szerkesztette:

BACSO FERENCZ.

fővárosi állami tisztviselő.

Tartalmazza a XVIII., XIX. és XX. század minden évének naptárát, összesen 61 teljes tökéletes, közönséges naptárt, melyek 1701-től a 2000-ik évig váltakozva érvényesek. Aki tehát egyszer megveszi, az egész életében

minden esztendőre

ellátja magát naptárral, miáltal sok pénzt takarít meg, s egyúttal a lefolyt évek naptárait is mindig kezében bírja, ami igen érdekes dolog. Külső kiállítása pedig oly diszes, hogy a legelőkelőbb szalonok asztalán helyet foglalhat s ezért

alkalmi ajándéknak

s különösen ajánlható. Bolti ára 2 kor., de lapunk olvasói lapunk kiadóhivatalában 1 kor. 30 fill. kedvezményes árban rendelhetik meg, mely összeg az előfizetési díjjal egy utalványon is beküldhető. Ajánlott és bérmentes megküldés czéljából még 35 fill. portó melléklendő.

Ez évben tartott kiállításon elismerő oklevelet nyert.

Saját készítésű fehérneműek az ezredéves országos

PÁSKUJ IMRE

hazai iparcsarnokába

megjöttek

az őszi és téli idényre

a legdivatosabb

NŐIRUHA KELMÉK

és a legjobb minőségű tiszta gyapjuból készült

hazai gyapjuszövetek és posztók

férfi öltönyök és felsőkre, melyekből nagy választék van; ugyszinté **szepességi len vásznak**, damaszt asztalneműek, pamut siffonok és vásznak állandóan raktáron tartatnak; a saját készítésű **női- és férfi fehérneműek** szintén készletben vannak s azokból a legszebb **menyasszonyi kelengyék** a legrövidebb idő alatt készíttetnek.

Téli harisnyák, alsó ruhák, keztyűk, sapkák, muffok, gallérok, kalapok, **szőnyegek, függönyök, ágyterítők, paplanok, pokróczok, madráczok** nagy választékban vannak.

Torna ingek nagy választékban.

Bicikli ingek, harisnyák, sapkák

Vidékre árjegyzékek és minták bérmentve.

fejlesztéseért milleniumi éremmel lettek kitüntetve!

„Stearoptinum“

(Olaj-sebtapasz)

Bámulatos gyorsan gyógyító olaj-sebtapasz, a mely egyetlen a maga nemében s egy régi család titka.

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve.

biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön csillapítja bármily sebeknél: vágás, zuzódás, égés, fagyás, mindenféle kelevény, a női emlők gyuladása és gyűlése, a titkos betegségek, kiütések stb.

Egy adag ára használati utasítással együtt 2 korona.

A hatásáért kezesseget vállal, a mi, ha elmaradna, — a pénzt visszaszolgáltatja a „Stearoptinum“ laboratoriuma.

A pénz beküldésével vagyutánvét el megrendelhető a „Stearoptinum“ laboratoriumában:

Budapest, VII. kerület, Mexikói-ut 88. II. 25.

Csinos kivitelü

báli, üdvözlő kártyákat, lakodalmi és eljegyzési meghívókat, mérlegeket, mindennemű rovatos munkákat, üzleti körleveleket, falragaszokat, a legjutányosabb ár mellett készít a

„PÁZMÁNY-SAJTÓ”

könyvnyomda.

Ugyanitt nagy raktár: egyházi, iskolai, katonai, jegyzői nyomtatványokból.

Hirdetéseket

legolcsóbban vesz fel

a

„HETI SZEMLE”,

Szatmármegye legelterjedtebb s egyedüli politikai hetilapja.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére a „vörös kereszt”-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüsszel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Waltergasse 1. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl az 1900-ik nyári és őszi idényre
papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

különösen:

meleg téli havelokokat, s. p. finom fekete palmerstonból ujjak nélkül 18 frt, ujjakkal 24 frt.; ujjakkal és valódi széles prém-gallérral, bélelve 34 frt.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapucniók, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és díszes kivitelben. Szövetek méter számra is eladatnak.

— Egyházi szerek —

végleges megrendelés után olcsón szállíttatnak.

Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

Alpaca és cinacél evő eszközök.

Petróleom olaj és villany lámpák villamos izó testek minden nagyságban 70 fillér.

GYÓRY KÁROLY

ÜVEG PORCELLÁN LÁMPA ÉS HÁZTARTÁS BERENDEZÉRI ÜZLETE
SZATMÁR, DEÁK-TÉR.

— OLCSÓ BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS. —

50 kor. menyaszonyi kelengyék áll 100 drbbal 27 drb. üveg 72 porcellán edény és 1 drb. fa táleza vannak 200, 300, 400, 500, kor. kelengyék melyek az evő és ivó készleteken kívül igen sok használati és dísz tárgyakat tartalmaznak égők 15, 25, 35, 45, 72 gyertya fényre ezen égők bármely petróleom lámpába alkalmazhatók, — alkalmi ajándék tárgyak nagy választékban.

kész szolgálattal

Gyóry Károly.

Zománczott lagirozott és nikkell edények képeretezés minden kivitelben.

Csillár petróleom 44 fillér

M.K. EGYETEM
VEGYTANI INTÉZETE:

A KRISTÁLY

SZT. LUKÁCSFÜRDŐI

HÉCYIFORRÁS

IGENTISZTA

BICARBONAT

ÁSVÁNYVIZ

KAPHATÓ:
FÜSZERKERESKEDÉSEK-
BEN
VENDÉGLÖK-
BEN ÉS MINDEN VASUTI
ÉTKEZŐ KOC-SIBAN.

„Több száz kiváló orvos által ajánlva,
„A legizletesebb és legolcsóbb ásványviz.”
Kapható minden jobb „fűszerkereskedés-
ben és vendéglőben.”